

EXCURSIÓ A LA COMARCA: CONCA DE BARBERÀ

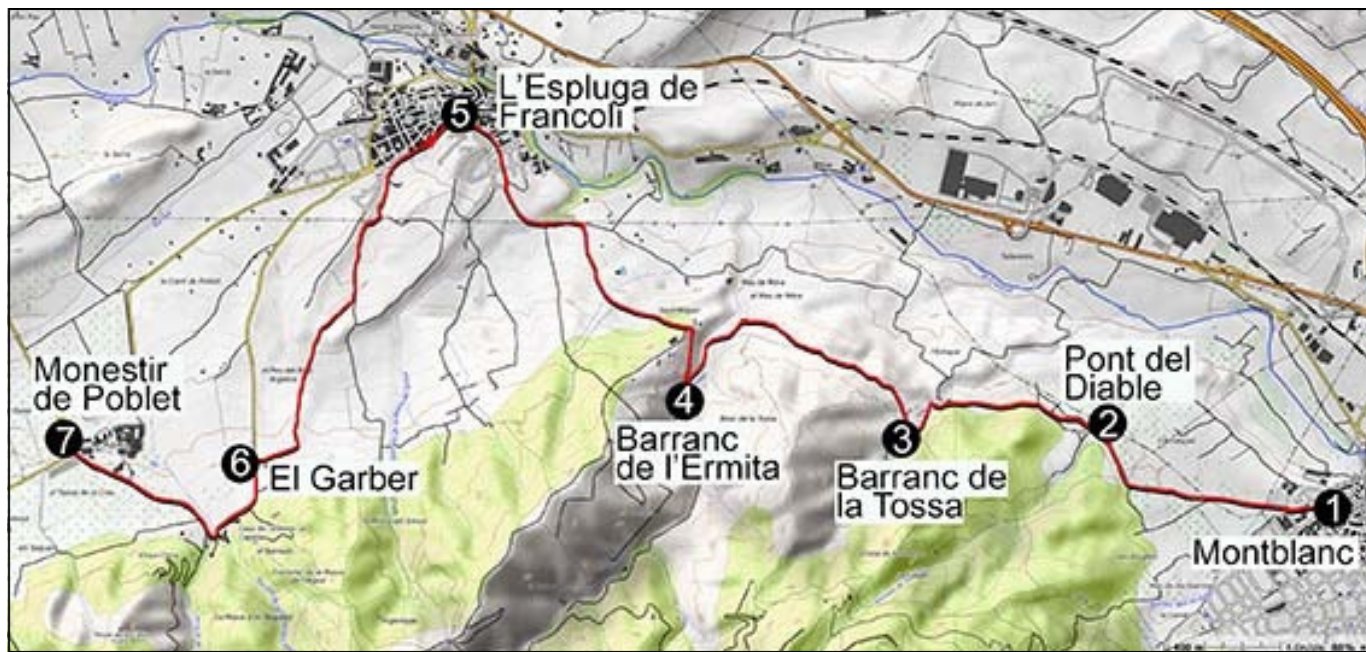
19/09/2026

MONTBLANC-L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ-MONESTIR DE POBLET

Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore

c.PoudelaFiguera,15,bxs.08003Barcelona - tel:623422942

infoaeef@gmail.com - www.aeef-barcelona.org/activitats

Sortida i arribada de Barcelona: Xamfrà dels carrers Consell de Cent i Lepant) (Metro L2 Monumental, a 100 metres i L5 Sagrada Família, a 300 metres i Tram F4 Monumental).

Hora de sortida: 7:00 h

Menjars a càrrec dels/de les participants: Esmorzar en àrea de servei o similar i dinar al final de la caminada.

Longitud: 10,3 km

Durada: 3.3 h

Desnivell acumulat: 305 m de pujada i 235 m de baixada

Itinerari: Montblanc, pont del Diable, barranc de la Tossa, barranc de l'Ermita, ermita de Sant Miquel, L'Espluga de Francolí, Parc de Natura El Garber i monestir de Poblet.

Properes activitats.

03 d'octubre: Montserrat: Monestir, Sant Miquel, Sant Joan-Sant Jeroni i monestir

14 de novembre: Fageda d'en Jordà i volcans de la Garrotxa

12 de desembre: Alps, Sant Pere de Serrallonga i Puigcerçós

En el decurs de l'excursió, en cas de necessitat truqueu al 616 672 173

Recorregut a peu:

Sortirem de Montblanc del davant de l'església de Sant Marçal, prendrem el c. del Riuot Alt i tot seguit anirem a l'esquerra pel c. del Barranc de Bulló, quan arribem a una placeta anirem a la dreta pel Camí de Sant Joan, passarem sota l'aqüeducte de les Arcades i seguirem entre camps de conreu pel denominat Camí de la Tossa; deixarem pista als dos costat i continuarem per la pista que seguïem que fe un gir a la dreta; creuarem el barranc de Sant Joan pel pont del Diable (molt amagat sota la vegetació), continuarem recte per la pista que seguïem amb camps de conreu a la dreta; arribarem a una clariana on deixarem una pista a la dreta i prendrem un camí a la dreta de la pista que seguïem, més endavant retornarem a la pista que seguïem i continuarem uns metres per ella fins arribar a una cruïlla on prendrem la pista de l'esquerra i aviat creuarem el barranc de la Tossa i continuarem pel faldar de la muntanya de la Tossa; més endavant, després de creuar el barranc de l'Ermita arribarem a una pista pavimentada i la seguïem a la dreta, aviat deixarem a la dreta l'accés a l'oratori de Sant Miquel amb un bon mirador, a l'esquerra queda la font de Ramon Muntanyola, continuem per la pista que seguïem, més endavant deixem una pista a la dreta, creuem el barranc de les masies del Simon i entrem a l'Espluga de Francolí pel c. de l'Ermita, deixem a la dreta la rambla Lluís Companys (autocar) i seguim pel c. Mestre Roig anem a l'esquerra pel pg. de Cañellas al final de la qual anem a la dreta per prenem la travessia de Poblet fins a la pl. de l'Església; des de la plaça tornem a seguir la travessia de Poblet en sentit contrari de l'arribada i en arribar al Pg. de Cañellas anem a la dreta per la carretera de Poblet que ens portarà a la pl. de Sant Isidre on anirem a l'esquerra pel c. de la Cometa, que aviat passa a ser una pista entre camps de conreu; força més endavant arribem a una bifurcació on seguim la pista de la dreta que ens porta a la carretera TV-7007, al costat del parc de Natura El Garber i seguim per la carretera a l'esquerra fins a les instal·lacions del monestir de Poblet.

PUNTS INTERESSANTS DE L'ITINERARI

Montblanc

Té el títol de Vila Ducal des de 1387. Deu el nom al turó que està situat al centre del nucli antic, conegut com el Pla de Santa Bàrbara. En aquest turonet (o mont) no s'hi conreava, ja que donava molt pocs fruits i es considerava erm (o *albis* -blanc-, en català medieval). Així va sorgir el topònim de Montis Albis que originà el de Montblanc. Entre el segle IV aC i el segle II aC hi havia un poblat de la tribu ibera dels cossetans al Pla de Santa Bàrbara, el turó que dona nom a Montblanc. També s'han trobat vil·les romanes dels segles posteriors.

Des de mitjan segle IX fins a principi de segle XI la zona nord de la província de Tarragona es converteix en terra de ningú, frontera entre àrabs i cristians.

Les contínues inundacions i la necessitat d'instal·lar una plaça forta a mig camí de Tarragona i Lleida, van fer decidir al rei Alfons I ordenar traslladar la població a un petit turó erm situat a prop i li va atorgar la nova carta de població a Pere Berenguer de Vilafranca. Així nasqué Montblanc el febrer de 1163.

La vila va créixer ràpidament; el 1170 estan documentats el castell al cim del turó i una església romànica dedicada a Santa Maria. Al segle XIII Montblanc va créixer gràcies a nous privilegis reials i a la concessió de mercats i fires de bestiar. Es constitueix el municipi per ordre de Pere el Gran el 1284, la vegueria de Montblanc i es funden les Escrivanies Reials i l'Estudi Major.

Plaça major de Montblanc.- Hi ha la Font Major (1804) al mig, els Porxos de cal Malet on s'han ubicat les antigues quarteres de pedra per mesurar el gra, úniques a Catalunya junt amb les de la Seu d'Urgell. Per sota la plaça passa el Torrent cobert del Riuot.

Es una vila medieval de referència pel nombre d'edificis conservats d'aquest període (segles XIII i XIV).

Església de Santa Maria la Major.- És l'edifici més representatiu de la vila. És d'estil gòtic ogival amb interior d'una sola nau amb capelles laterals i volta de creueria. La portalada, de proporcions renaixentistes i ornamentació d'estil barroc, va substituir a la primitiva gòtica que va ser destruïda l'any 1651.

Convent de Sant Francesc.- Va ser dels més antics de Catalunya i hi va pernoctar Sant Francesc d'Assís.

L'església del convent és un edifici del primitiu gòtic català, amb cobertura de fusta policromada, capelles laterals i absis amb volta de creueria. L'any 1414 es reuniren les Corts Catalanes. El convent va ser destruït al segle XIX. En una capella barroca lateral a l'església hi ha l'oficina de turisme de la vila.

Muralla de Montblanc.- El Recinte emmurallat va ser construït en temps del rei Pere el Cerimoniós, a partir de l'any 1366. Té un perímetre de 1.500 m encercla tot el nucli de l'antiga població, amb els portals de Sant Francesc (enderrocat), el de Sant Jordi, el de Sant Antoni (reconstruït), el de Bové i el del Castlà; els portalets de Sant Marçal i del Foradot i 28 torres. El material emprat és pedra, argamassa i en alguns punts tàpia.

Oratori de Sant Miquel

Va ser un obsequi dels espluguins de fora vila, encapçalats per Lluís Carulla i Canals, l'any 1959. Va substituir l'anterior capella de planta quadrada, situada a l'altra banda del camí (on ara hi ha la font dedicada a Mn. Ramon Muntanyola), que es trobava en estat ruïnós. El nou edifici, de planta circular, coronat per una creu de ferro, conté, a més de la imatge de l'Arcàngel, tres vitralls símbol de la catalanitat: la invocació de Sant Jordi, a l'esquerra, la de la Mare de Déu de Montserrat, a la dreta, i al centre el lema 'Catalunya us invoca'.

Els 32 escuts situats al voltant de l'altar, omplen totes les pa-

tota la paret, i són de les viles i les ciutats properes a l'Espluga. Les persones que els donaven feien pelegrinatge fins a l'ermita de la Santíssima Trinitat, i està documentada des del segle XIII.

Font de Ramon Muntanyola

Emplaçada en un revolt de la pista cimentada, davant mateix de l'oratori de Sant Miquel, fou construïda l'any 1959 en honor al poeta espluguí, mossèn Ramon Muntanyola i Llorach. Està integrada en un mur de pedra, feta amb grans carreus formant un arc. Al mig hi ha la sortida d'aigua, per mitjà d'un forat que queda dins un escut de l'Espluga, que cau a un bassal semicircular arran de terra.

A la dreta de la font hi ha una placa metàl·lica amb un poema d'en Ramon Muntanyola dedicat a la font i que diu així: "Aturat vianant i tasta l'aigua fresca, que és bona com la bresca, gemada i regalant. Recorro la muntanya, i en sé els indrets més bons. Sóc filla de l'entranya, d'on ragen les Cent Fonts".

Ramon Muntanyola i Llorach (L'Espluga de Francolí, 1917 – Barcelona, 1973) fou un religiós i poeta català que va ser nomenat Mestre en Gai Saber el 1973 i per tant com a poeta va ser guardonat als Jocs Florals. Com a persona cal destacar la seva militància en defensa per la llengua catalana i la seva faceta com a activista cultural.

L'Espluga de Francolí

Elnom de la vila prové del llatí spelunca (cova), mot amb què ja era coneguda al segle XI, en referència a les nombroses balnes i cavitats dels voltants de la vila.

La vila de l'Espluga es va originar al voltant d'un castell que Ponç Hug de Cervera va bastir damunt un turó al segle XI. Més endavant el castell va passar a dependre de Poblet i dels templers, a mitjan segle XIII; la part

de la hospitalitat que s'hi estava establint la jurisdicció de l'Espluga de Francolí i que van adquirir tota la senyoria el 1312, any de l'extinció de l'orde dels Templers.

Coves de l'Espluga.- Són unes cavitats naturals utilitzades pels humans des del Paleolític. El museu que hi ha dins la Cova Museu de la Font Major permet conèixer com era la vida a la prehistòria, mitjançant projeccions sobre les parets de les roques i d'escenes de teatre virtual, tant del descobriment de la cova com de les activitats que s'hi realitzaven. A l'exterior de la cavitat s'hi troba una recreació d'un poblat neolític a escala real. A les Coves també s'hi fan rutes d'aventura.

Museu de la Vida Rural.- Lluís Carulla i Canals va crear aquest museu etnogràfic de la pagesia el 1988 a la casa pairal de la família Carulla, i hi va aportar la col·lecció d'estris i eines del camp en procés de desaparició que havia anat recollint.

Vint anys després de l'obertura, l'arquitecte Dani Freixes va dur a terme un important projecte d'ampliació i modernització; i, actualment, consta de tres edificis amb col·leccions visitables i un hort. És un recorregut pel món de la pagesia catalana des de principis del segle xx fins a principis de segle xxi, posant èmfasi en el canvi en la vida i en la concepció del món rural que des de mitjans del segle xx ha produït la industrialització i mecanització massives del camp català.

Celler Cooperatiu.- És d'estil modernista, el més antic de Catalunya, és una obra de 1913. Actualment s'hi allotja el Museu del Vi. El museu està estructurat en tres nivells. En un primer nivell soterrat, habilitat per antic cup, s'hi exposa la història, el cultiu i l'elaboració del vi. En un segon nivell, entre les tines, s'explica l'elaboració moderna del vi. Finalment, en un tercer nivell i per damunt de les tines, s'hi exposa l'arquitectura i un audiovisual. Àngel Guimerà va anomenar el celler cooperatiu de l'Espluga de Francolí Catedral del Vi.

Església Vella.- És del segle XIII, és de transició entre el romànic i el gòtic. El 1837, sota les escales de l'església, s'hi van amagar les restes dels reis catalans que havien estat profanades al monestir de Poblet. Incendiada el 1873 durant la Tercera Guerra Carlina, es va construir a la mateixa plaça l'església nova, d'estil neoclàssic, aprofitant les pedres de l'antic castell.

Reial Monestir de Santa Maria de Poblet

Constitueix un impressionant conjunt arquitectònic i es el conjunt monàstic habitat més gran del continent europeu. Des de l'Edat Mitjana, és un important referent simbòlic dels països de l'antiga Corona d'Aragó.

Hi viu encara una comunitat de més de trenta monjos, la qual permet de plasmar les particularitats de la vida monacal amb més autenticitat.

Des del regnat de Pere el Cerimoniós, i durant els segles XIV i XV, va esdevenir el panteó reial dels sobirans de la Corona d'Aragó, tot i que també acull les tombes d'alguns monarques anteriors, d'altres individus de la família reial i de diferents llinatges nobiliaris.

Va tenir un gran paper a l'història de Catalunya a partir del segle XII, quan, amb la implantació de l'Orde del Cister, es va configurar com un dels actius espirituals de la Corona d'Aragó, de les tombes reials de la qual el monestir és la seu principal.

Església de Santa Maria.-Està formada per una planta basilical de tres naus amb transsepte, un absis amb ~~deambulatori~~ per al pas dels pelegrins, una espectacular volta apuntada o ogival i un conjunt de capelles accessòries d'estructura radial.

Refetor.- Estança destinada a aplegar els monjos durant els àpats, segueix les mateixes línies d'estil. Entre el refetor i la basílica hi ha el claustre, un espai quadrat d'estil gòtic (segles XII-XIII), simple i harmònic, que serveix de punt de distribució de les dependències comunes.

Sala capitular.- Els monjos es reuneixen per dur-hi a terme el capítol, és a dir, el recordatori de les regles de la norma congregacional adoptada, i per debatre assumptes interns vinculats a l'organització del monestir.

Muralles.- Els espais que formen el conjunt del monestir estan envoltats per tres fileres concèntriques de muralles, apuntades al seu torn per un conjunt de portals, cada un dels quals dona accés a diferents espais del cenobi. D'entre aquests portals en destaquen dues: la porta Daurada, del segle XV, que custodia l'entrada a llocs com la capella de Sant Jordi, la zona d'hostalatge o l'Hospital dels Pobres, i la porta Barroca, del segle XVII, que dona accés a la basílica.

